

Kritický stav separácie na Slovensku

Tlačová správa

Vo Zvolene 17. 12. 2009

Ekonomika separovaného zberu odpadov v obciach je neudržateľná. Separovaný zber komunálneho odpadu (SZ) je 4,5 krát drahší ako zber a uloženie zmesového odpadu na skládky. Finančná podpora obciam z Recyklačného fondu je predovšetkým z dôvodu zlej legislatívy v súčasnosti nedostatočná a má sa ešte znižovať, čo bude mať likvidačný dopad na existujúce systémy, resp. na efektívnosť separovaného zberu odpadov v obciach na Slovensku.

SZ hrá kľúčovú rolu v hierarchii odpadového hospodárstva a nemenej je dôležitý pre dosahovanie recyklačných cieľov EÚ. Zodpovednosť za odpad by mali niesť všetky 3 dôležité prvky podieľajúce sa na vzniku odpadu: 1. výrobcovia (a dovozcovia), 2. obec a 3. občan. V mnohých mestách občania platia vysoké poplatky za odpad a samospráva odpady popri tom ešte dotuje zo svojho rozpočtu. Obce a mestá však nemôžu donekonečna zvyšovať poplatky za odpad a prenášať tak deficit na občana, primárnu zodpovednosť za odpad nesú výrobcovia a dovozcovia. Obce nemôžu od občana chcieť, aby separoval a platil pri tom vyšší poplatok za odpad. Podľa o.z. CEPTA výrobcovia prispievajú do systému nedostatočne, čo považujeme za kľúčový dôvod nedostatku financií.

„To, že separácia je drahšia ako zneškodňovanie zmesového komunálneho odpadu je úplne prirodzené. Vybieranie, zvoz a najmä dotriedenie odpadu na predajný produkt - to sú najnáročnejšie kroky v životnom cykle výrobku odkedy sa stane odpadom až po jeho zhodnotenie. A tieto kroky nesú na pleciach obce a mestá.“ vysvetľuje Miloš Veverka z o.z. CEPTA a zároveň dodáva: „Problém je v tom, že mechanizmus finančnej podpory separácie, hoci bol pôvodne navrhnutý s dobrým úmyslom, v súčasnosti absolútne nepokrýva potreby miest a obcí. Financie z Recyklačného fondu (RF), ktoré sú určené na tento cieľ (§64 ods. 1 dos. 1 zákona č. 223/2001 Z. z.) sú veľmi nízke a v budúcnosti treba rátať s ich ďalším znižovaním, čo je pre mnohé systémy separovaného zberu likvidačné. Dnes sa nenapĺňa princíp znečisťovateľ platí a občan na to dopláca. Hlavným problémom sú odpady z obalov z plastov, papiera, kovových obalov a viacvrstvových kombinovaných materiálov (nápojové kartóny)“.

Chyba je v zlej legislatíve.

Výrobcovia a dovozcovia obalov (vrátane dovozcov balených výrobkov) neplatia od roku 2005 za obaly do RF žiadny príspevok v prípade, že sami alebo s pomocou tzv. oprávnenej organizácie zabezpečia zhodnotenie odpadov z obalov na úrovni limitov stanovených nariadením vlády Slovenskej republiky č. 220/2005 Z. z. Tieto limity (do 60% v r. 2012) predstavujú minimálne zhodnotenú množstvá, ktoré ukladá právny predpis a nie množstvá, za ktoré majú výrobcovia a dovozcovia niesť zodpovednosť. „Považujeme za kľúčové, aby všetci výrobcovia a dovozcovia výrobkov a materiálov uvedených na trh v SR **niesli zodpovednosť** a platili príspevky **za 100 % výrobkov uvedených na trh v SR** (resp. za tú časť do 100 %, ktorej zhodnotenie nezabezpečia sami). Dnes tomu tak nie je a aj preto končí veľká časť triediteľných a zhodnotiteľných surovín na skládkach“ dodal Daniel Lešínský, predseda OZ CEPTA.

Ďalej je nutné dôsledne dohliadať na to, aby povinné osoby platili zákonné príspevky do RF a pri neplnení tejto povinnosti boli dôsledne sankcionovaní. V súčasnosti je mnoho neplatičov do RF.

Dôsledkom takejto legislatívy je, že systém separácie je finančne podvyživený, podpora miest a obcí nedostatočná.

CEPTA - Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy, občianske združenie;

Nográdyho 39, 960 01 ZVOLEN; IČO: 37921959, b. účet: 8712803/5200, www.cepta.sk

Okrem zmien v legislatíve požadujeme podrobiť RF nezávislej kontrole nakladania s financiami (napr. NKÚ), aby výsledky takýchto pravidelných kontrol boli zverejňované. Je potrebné, aby rozdeľovanie financií z RF bolo transparentné a na základe objektívnych kritérií.

Hlavným argumentom predstaviteľov priemyslu proti poplatkom do RF je neúmerné zdraženie cien tovarov. Analýzy však naznačujú zvýšenie cien výrobkov v dôsledku platenia za obalové materiály v rozsahu 0,5 – 1,5 % z ceny výrobku, pričom variácia ceny toho istého výrobku je u rôznych predajcov 5 – 40 %. Znamená to, že navýšenie ceny je u väčšiny tovarov nepodstatné.

Požadujeme vypracovať odborné, verejne prístupné a nezávislé posúdenie navýšenia konečnej ceny tovarov, z dôvodu príspevkov na zber, separáciu a recykláciu. Takýto materiál by mal byť podkladom pre objektívne rozhodovanie poslancov Národnej rady a p. prezidenta pri schvaľovaní odpadovej legislatívy. Je veľmi kontraproduktívne, keď sa zákonodarcovia rozhodujú na základe účelových a nepravdivých informácií ako tomu bolo doteraz.

Prijatím vhodnej novelizácie legislatívy a jej následným dodržiavaním je možné vytvoriť trvalo udržateľný a spravodlivý systém nakladania s odpadmi v prospech separovaného zberu **bez zvýšených nárokov na štátny rozpočet.**

Viac informácií nájdete v prezentácii OZ CEPTA „**Porovnanie ekonomiky separovaného zberu vo vybraných mestách SR 2008/2009 a návrhy riešení krízy v odpadovom hospodárstve**“:

http://www.cepta.sk/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=12&Itemid=281

Kontakt:

OZ CEPTA, Ing. Miloš Veverka, PhD. Mail: milos.veverka@inter-net.sk, mob.: 0904 417 202